

วัดในกลาง

ชื่อแหล่ง	วัดในกลาง
ที่ตั้ง	ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
เส้นทางเข้าสู่แหล่ง	ไปตามถนนสายเพชรบุรี-บ้านแหลม ห่างจากจังหวัดเพชรบุรีประมาณ 13 กิโลเมตร วัดอยู่ทางซ้าย
สภาพภูมิศาสตร์และลักษณะ	สภาพภูมิศาสตร์และลักษณะ
สภาพภูมิศาสตร์	ที่ราบริมแม่น้ำเพชรบุรีและชายฝั่งทะเล
แหล่งน้ำ	แม่น้ำเพชรบุรี
ประวัติ	ไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างขึ้นเมื่อใดแต่มีผู้สูงอายุเล่าว่ามีเจ้าอาวาสปกครองมาหลายรูปและมีเรื่องเล่าว่า เมื่อไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งหลัง พระมารดาของสมเด็จพระเจ้าตากสินได้ลี้ภัยมาพักแรมอยู่กับญาติที่ตำบลบ้านแหลม เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงกอบกู้อกราชแล้ว เมื่อทรงทราบว่าพระมารดาลี้ภัยมาอยู่บ้านแหลม จึงโปรดให้รื้อย้ายพระที่นั่นมาจากอยุธยามาปลูกไว้ที่วัดในกลาง และพระราชทานพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยเป็นการตอบแทนความดีของชาวบ้านแหลมที่ได้อารักษาพระมารดาไว้โดยปลอดภัย

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

1. **ศาลาการเปรียญ** เป็นอาคารไม้ทรงไทย ขนาด 7 ห้อง ด้านกว้างขนาด 4 ห้อง มีประตูทางเข้าด้านหน้าและด้านหลังด้านละ 2 ประตู หน้าต่างด้านข้างด้านละ 7 บาน มีทางขึ้นทึ่งด้านหน้าและหลังยกเป็นชานก่ออิฐฉาบปูน ถัดจากชานออกมายาวด้านอกมีศาลาไม้ ทรงไทยขนาดเล็ก ลักษณะเป็นศาลาโปร่งตั้งสักดออยู่ทั้ง 2 ด้าน ปัจจุบันเหลือเฉพาะด้านทิศตะวันออก ส่วนหลังทางทิศตะวันตกถือไปแล้วเหลือเฉพาะชานไม้เล็ก ๆ ยื่นออกมา มีบันไดไม้เป็นทางขึ้น

ผ้าอาคารเป็นฝ้าปaignลูกฟักทาสีแดง ชานฝ้าเป็นขาสิงห์ คันด้วยกระเบื้องปูนภูมิฐาน หลังคาเป็นเครื่องไม้ช้อน 2 ชั้น มีหลังคาในประชาน 1 ตับ และมีปิกนกลาดออกมายกด้านละ 2 ตับ มุงกระเบื้องว่าว่าซีเมนต์ เดิมมุงด้วยกระเบื้องกาบกลวยเพิ่งมาเปลี่ยนในราวปี พ.ศ. 2505 มีมุขยื่นออกมายัง 2 ด้าน มีสารับมุขด้านละ 2 ตับ หัวเสาเป็นบัวเวงใต้บัวเป็นลูกแก้วและกระจังคอเสือ (มีสาแบบเดียวกันอีก 1 ตับ ตั้งเสริมรับคานศาลา) เครื่องลำยองเป็นไม้แกะสลัก หน้าบันเรียบ ใต้หน้าบันเป็นกระจังวนและสาหร่ายรวงผึ้ง และมีคันทวยรองรับเต้ารับศาลา (จำนวน 26 ตัว) จำหลักจากไม้ เป็นแบบที่เรียกว่า ทวยหัวนาค ลวดลายงดงาม

ภายในศาลาการเปรียญมีภาพเขียน เป็นเรื่องอดีตพุทธเจ้า 24 พระองค์และเรื่องชาดกเมื่อพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นบุคคลต่าง ๆ เจียนบนแผ่นไม้ จำนวน 5 แผ่น แยกเป็น 2 ชุด มีขนาดไม่เท่ากันชุดแรกมี 3 แผ่น ภาพเหล่านี้เดิมคงติดอยู่ที่คอกสองของศาลาหลังได้หลังหนึ่งมาก่อน สำหรับภาพเขียนมีทั้งหมด 24 ตอน เจียนเรื่องอดีตพุทธเจ้า 24 พระองค์ (แต่การเรียงต่อไม่กระดานไม่ถูกต้อง ทำให้ลำดับภาพของเรื่องผิดไปที่ถูกต้องจะต้องเอากระดานแผ่นที่ 3 มาต่อกระดานแผ่นที่ 1) ภาพจิตรกรรมมีอักษรตัวเขียนกำกับไว้ทุกตอน จิตกรรมนี้มีอายุประมาณร้อยกว่า 4

ลักษณะศาลาการเปรียญโดยรวมคล้ายกับศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม แต่การตกแต่งในรายละเอียดมีไม่นักเท่าที่วัดใหญ่ บนศาลาการเปรียญมีธรรมานิมปิดทองประดับกระจก 1 หลัง

2. อุโบสถ (หลังเดิม) เป็นอาคารไม้สร้างบนฐานปูน ฝาประกอบในแนวตั้งตีกรอบเป็นห้อง ๆ กว้าง 2 ห้อง ยาว 4 ห้อง ด้านหน้าเป็นมุข เดิมมีเสาไม้กลมรองรับเชิงชายโดยรอบ จำนวน 24 ตัน เครื่องลำยองไม้ จำหลัก หน้าบันเรียบ หลังคามุงกระเบื้องว่าวชีเมเนต์ มีประตูด้านหน้า 2 ประตู หน้าต่างด้านละ 3 บาน สำหรับ ใบเสมาทางวัดได้นำเอาไปเป็นเสมาของอุโบสถหลังใหม่ เป็นเสมาทินทรายเดงจำหลักขนาดเล็ก

ภายในมีเสาอิงพังด้านละ 5 ตัน ฝาและเสา มีร่องพื้นเข้าใจว่าจะหาสีแดงตลอดทั้งผนัง เพดานตีเป็นแผ่นเรียบทาสีพื้นสีแดง มียกพื้นขนาดใหญ่ บนยกพื้นมีพระประธานเป็นพระพุทธชูปัํສาริตรดังรักปิด ทอง ปางมารวิชัย ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี ก่ออิฐถือปูนสภาพชำรุดมาก เดิมมีพระพุทธชูปัํສาริตรต้นโกสินธ์ ประดิษฐานไว้อีกจำนวน 5 องค์

3. เจดีย์รายหน้าอุโบสถ เป็นเจดีย์ย่อมุนไม้สิบสองฐานสิงห์ จำนวน 3 องค์

4. พระพุทธชูปัํສาริตร ปางมารวิชัยศิลปะสุขทัย ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่หอสาวมโนต์

5. หอระฆัง ก่ออิฐฉาบปูน เป็นศิลปะประยุกต์

การกำหนดอายุสมัย อยุธยา - รัตนโกสินธ์

การประกาศขึ้นทะเบียน ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนพิเศษ 103 ง ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2543 พื้นที่ 1 ไร่ 3 งาน 84 ตารางวา

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี วัดในพุทธศาสนา

วันเวลาที่ปฏิบัติงาน สำรวจ 12 กันยายน 2539 บันทึก 22 กันยายน 2539

ผู้ปฏิบัติงาน นางสาวพยุ วงศ์น้อย

ที่มาของข้อมูล รายงานการสำรวจจิตกรรมฝาผนัง จังหวัดเพชรบุรี (งานอนุรักษ์จิตกรรมฝาผนัง กอง โบราณคดี)

หมายเหตุ เมื่อร้าเดือน มีนาคม 2540 ทางวัดได้รื้ออุโบสถ และได้ขุดหลุมลูกนิมิต ทำให้พบโบราณวัตถุ เป็นจำนวนมาก รายละเอียดดังนี้

ลูกนิมิต จำนวน 9 ลูก ทำจากก้อนหินธรรมชาติ มีได้มีการปรับแต่ง มีร่องรอยว่ามีการปิดทองคำเปลวด้วย ภาชนะดินเผา พบรูปเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นภาชนะขนาดเล็ก มีทั้งภาชนะเคลือบและภาชนะไม่เคลือบ ภาชนะไม่เคลือบ เป็นไม้เกรงประเภท หม้อก้นกลม หม้อหันนน หม้อต佗ล กระบูก บางใบมีฝาปิด มี ทั้งฝาเรียบ และตกแต่งผิว ด้วยการกดประทับ เป็นลายลายต่าง ๆ บางใบมีหอยเปี้ยบบรรจุอยู่ รวมทั้งเงินพดด้วงด้วย ภาชนะเคลือบ พบทั้งเครื่องเบญจรงค์ ของไทย และเครื่องเคลือบของจีน เครื่องเบญจรงค์ ส่วนใหญ่ เป็นโถไฟ ขนาดเล็ก เยี่ยนลายเทพนม สลับลายนรสิงห์ มีลายเปลวไฟคัน เป็นเครื่องถ่ายที่ไทยสั่งทำมาจาก เมืองจีน ร้าวสมัยอยุธยาตอนปลาย สำหรับเตรื่องถ่ายจีน เป็นประเภทเครื่องลายคราม พวกโถ กระปุกขนาดเล็ก ลายลายที่ปรากภูนภาชนะบางใบ เป็นลายเทพนมแบบที่พบบนเครื่องเบญจรงค์ น่าจะเป็นของที่ไทยสั่ง ทำเข่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบกระบูกเคลือบสีขาว กระบูกเคลือบสีน้ำตาล กาบนา孽เล็กเคลือบสีเขียว ถ้วยเยี่ยนลายบนเคลือบ กระบูกลายจุดสีน้ำตาลผลิตภัณฑ์จากเตาศรีสัชนาลัย

ภาชนะสำหรับ พบไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นเต้าปูน นอกจากนั้นมีพวกขัน กล้องยาสูบ เป็นต้น

เครื่องประดับ พบรรจุอยู่ในภาชนะดินเผา มีเป็นจำนวนมากแต่ส่วนใหญ่ชำรุด ประกอบด้วย เครื่องประดับหลายประเภท เช่น แหวนมีหลายน่า หัวเหวน ทับท่วง ลูกประคำ ส่วนใหญ่ทำจากทอง ที่ เป็นสำริดพบไม่มากนัก และยังพบอัญมณีอีกจำนวนหนึ่ง มีหลายน่า หลัยรูปแบบ

นอกจากโบราณวัตถุที่พบข้างต้นแล้วยังพบโบราณวัตถุประเภทอื่น ๆ อีก ได้แก่ เงินพดดั่ง เบี้ยซึ่งพบ เป็นจำนวนมาก โดยบรรจุอยู่ในภาชนะดินเผา

โบราณวัตถุที่พบในหลุมลูกนิมิตวัดในกลางนี้ มีรูปแบบที่นิยมอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ดังนั้น อุปโภคภัณฑ์ในกลางนี้น่าจะมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย หรือรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยอุปโภคภัณฑ์นี้ ได้รับการปรับปรุง ซ้อมแซมมาโดยตลอดเนื่องจากเป็นอุปโภคที่สร้างด้วยไม้ ในที่สุดเมื่อสภาพชำรุดทรุดโทรม ลงไปมาก ทางวัดจึงได้สร้างอุปโภคหลังใหม่ขึ้น และได้ถอนเอาเศษของอุปโภคหลังเดิมไปไว้ที่อุปโภคหลังใหม่ และอุปโภคหลังเก่าจึงได้ถูกรื้อไป

ກາພປະກອບ :

ສ່າລາກາຮເປົ້າຍຄູວັດໃນກລາງ ເປົ້າອາຄາຮໄມ້ທຽງໄທຢ່ານນາດໃໝ່ ກາຍໃນມືກາພຈິຕຣກຣມ ບານແຜ່ນໄມ້

ດໍານໍານໍາສ່າລາກາຮເປົ້າຍຄູ ວັດໃນກລາງ ນລັງຄາມມືມຸຂໍຢືນ ແບບທີ່ເຮີຍກວ່າມຸ່ປະເຈີດ
ປະຕັບສາຫຮ່າຍຮວງຝຶ່ງ

ทวยไม้จำหลัก รองรับชายคาปีกนก ศalaກາຣ
ເປົ່າຍຸນ ວັດໄນກລາງ ເປົ່າທວຍແບບທີ່ເຮືອກວ່າ
ທວຍຫົວນາຄ ລວດລາຍງດຈາມ

ກາພເຊີຍນແຜ່ນໄມ່ຄອສອງ ກາຍໃນສາລາກາຣເປົ່າຍຸນ ວັດໄນກລາງ ເປົ່າເຮືອງອຕື້ຖທຮເຈົ້າ 24 ອົງຄ ແລະເຮືອງຊາດກ

อุโบสถหลังเก่า วัดในกลาง เป็นอาคารไม้ทรงไทย
ตัวหน้ามีเจดีย์รายสามองค์
เป็นเจดีย์ย่อมนูปไม้สิบสอง

พระประชาน ในอุโบสถหลังเก่า วัดในกลาง

ពីនគ្គានិវិតុបែនសាទល៉ាងកៅវតិនការ

ភាពប្រជុំដីនិងផាប្រភាពទៅបេញឈរចំណេះពាបបែនជាដាម្ភារកិច្ចិត

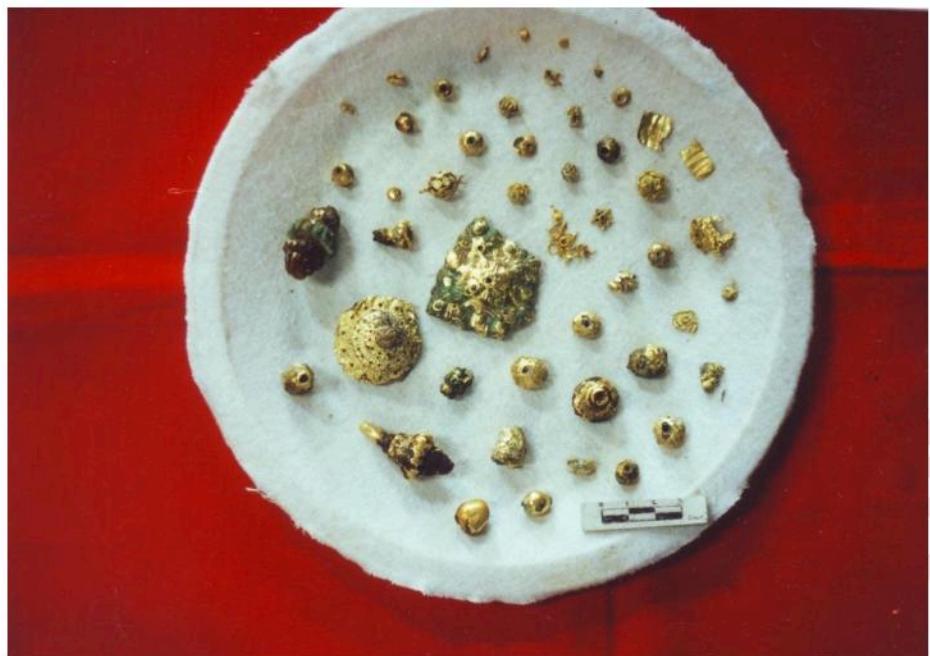
ภาชนะดินเผาไม่เคลือบพับเป็นจำพวกมากบางชิ้นใช้แล้ว ส่วนใหญ่เป็นเต้าปูน บางใบบรรจุเป็น

ภาชนะดินเผาประณีตเครื่องเคลือบมีทั้งลายครามเคลือบสีขาวพบรากเข่นกัน

เครื่องประดับมีค่า เช่น หัวแหวน ทับทิร แหวนขนาดต่าง ๆ ที่พบในกลุ่มลูกนิมิต

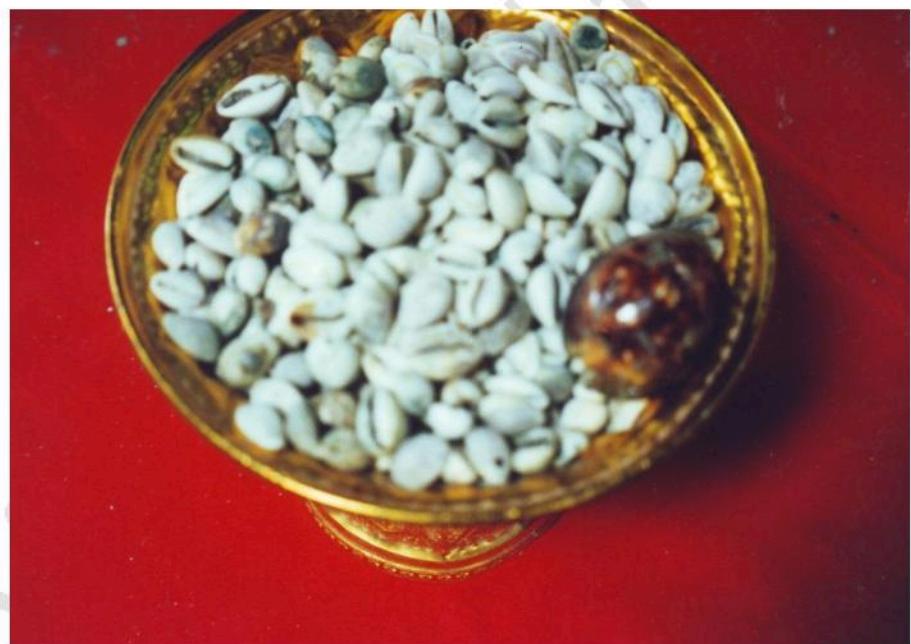
เครื่องประดับมีค่าที่พบในหลุมลูกบิมิต

อัญมณีที่พบในหลุมลูกบิมิตวัดในกลาง

ภาชนะสำริด ที่พบส่วนใหญ่เป็นประภากเต้าปูนที่เป็นมาจากทะเลอีน พบร่องรอยเล็กน้อย

เปลี่ยพบริจามวนมากบรรจุอยู่ในภาชนะดินเผา